

Individuální zahraniční stáž ve Švýcarsku

Rudolf Steiner Schule Birseck

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Stáž byla podpořena z prostředků programu OPVA

Kateřina Sirotková

III. ročník

Waldorfské lyceum v Praze

prosinec 2010

Waldorfské lyceum v Praze, kde studuji, mi umožnilo a zařídilo „individuální zahraniční stáž ve Švýcarsku“ v rámci projektu „Vzdělávání pro adaptabilitu“. Stáž trvala 11 týdnů a navštěvovala jsem Rudolf Steiner Schule v Aesch u Arlesheim-Dornach poblíž města Basilej.

Rudolf Steiner Schule Birseck

Rudolf Steiner Schule Birseck má třicetiletou tradici. Škola byla vybudována rodiči na území bývalé továrny u vlakového nádraží v Aesch. Kromě školní budovy je na školních pozemcích i vzdělávací dům eurytmie a obytné domy pro rodiny žáků školy. Škola se skládá ze školky + 12 ročníků školy.

Rudolf Steiner Schule Birseck je soukromá škola a z právního hlediska je malá společnost. „Ředitelé“ školy jsou vždy tři učitelé. Ti se o školu starají z právního hlediska. Dále je školní rada, kde je dalších 6 učitelů. Ti se starají o správný běh školy, vzdělávání atd. Pak je správní rada, kde má každý učitel svůj úkol. Vedení školy se účastní i rodiče. Ti se starají zejména o financování. Jsou tři zástupci z rodičů, kteří vybírají školné, aby učitelé nevěděli, kolik jaký žák platí. Výše školného je podle příjmů rodiny. Průměrně se platí 1200Fr. za jedno dítě na měsíc. Vedení školy se každý rok mění. Učitelé hlasují o svých funkcích. Tyto skupiny se každý týden jednotlivě scházejí na schůzích, kde řeší problémy a starají se, aby škola správně fungovala. Do vedení školy se mohou zapojit i žáci. Od druhého stupně základní školy jsou v každé třídě zvoleni dva zástupci, kteří za třídu vždy mluví na studentských radách, kterých se účastní i zástupci kolegia. Ti pak požadavky žáků přednesou na zasedání školní rady.

Učitelský sbor

Vzdělávání

Vzdělávání začíná již v předškolním věku ve školce. Tam ale nechodí všichni žáci, kteří pak nastupují na základní školu. Pak začíná dvanáctileté vzdělávání. To se nijak zvlášť neliší od waldorfských škol v Čechách. Ale škola, kvůli své dlouholeté tradici, má spoustu pevně zaběhnutých akcí a projektů. Na školních pozemcích je i spousta dílen, kde se žáci mohou všestranně vzdělávat. Na školní zahradě pěstují různé rostliny a zvířata. Dále je ve škole spousta dílen na práci s nejrůznějšími materiály (dřevo, kámen, hlína, papír, látka, vlna, vosk atd.). Ve školní budově je pak velký divadelní sál vybavený výborným světelným vybavením a kostýmy. Každá třída každý rok hraje velké divadlo. Tak se docíluje toho, že v posledním ročníku jsou jejich představení téměř na profesionální úrovni. Ve vyšších ročnících jsou pak vzdělávací kurzy mimo školní budovu (různé praxe a praktika). Škola nabízí žákům navštěvování školního orchestru ve dvou úrovních. Vzhledem k tomu, že je to škola soukromá, má jen 12 ročníků bez maturity (stát maturitu soukromým školám nepovoluje). Na poslední maturitní ročník přestupují na státní gymnázia, s kterými má Rudolf Steiner Schule udělanou smlouvu, že žáci mohou přestoupit jen na základě vysvědčení, nemusí tedy dělat žádné testy. V 11. a 12. ročníku jsou tedy přípravy na maturitu a přechod na gymnázium. Studenti pak končí téměř každý den kolem páté hodiny.

Vzhledem k tomu, že mají žáci po celou dvanáctiletou školní docházku stejný systém vzdělávání a učitelé se jim mění jen zřídka, jsou ve spoustě předmětů na vyšší úrovni (jazyky, eurýtmie, hudební výchova, výtvarná výchova). Díky velikosti učitelského sboru mohou být studenti rozdělení do skupin podle pokročilosti téměř na každý předmět zvlášť. Na některé předměty (zvlášť u přírodovědných) se dělí i v epochách.

Vzdělávání žáků se propojuje i mezi ročníky. Každé pondělí je na začátku vyučování shromáždění vyšších ročníků (9. – 12. ročník). Říkají se zde různé aktuality z kultury, světové politiky a nebo, když měl nějaký žák při epoše zajímavý referát, řekne ho i svým ostatním spolužákům. Na konci tohoto setkání se vždy společně říká ranní průpověď.

Každý čtvrtrok je školní slavnost pro žáky i veřejnost, kde každá třída ukazuje, co se za tu dobu učila (něco málo ze zajímavé epochy nebo odborného předmětu). Na podzim je jarmark, kde se prodávají výrobky žáků nebo přátel školy. Dále jsou zde i různé dílny, kde si návštěvník může něco sám vyrobit. Celý jarmark také samozřejmě provází kulturní program (divadla, koncerty). Na jaře je další slavnost, která je pokaždé tématicky laděná do určité země a její kultury. Jsou tam různé přednášky o dané zemi, lidé mohou ochutnat typická jídla, učit se lidové tance a písničky...

Třída odborných předmětů

*Vánoční slavnost v divadelním sále ve škole
(já a má třída máme pěvecké představení)*

Moje zkušenosti s výukou

V Rudolf Steiner Schule jsem byla na čtyřech epochách – německý jazyk-literatura, chemie, matematika a dějepis.

Epocha literatury trvala dva týdny a probíralo se drama v průběhu věků. Bylo to složité téma a já kvůli jazykové bariéře jsem se v látce příliš nevyznala. Snažila jsem si vést sešit, ale bylo to velmi náročné. Doma jsem si pak vše z hodiny snažila překládat, ale ne vždy jsem to zvládla. Častokrát jsem si špatně napsala některé slovíčko a pak tedy nenašla smysl věty. Na konci epochy nám ale pan učitel rozdal tištěný text s obsahem látky z epochy a já se tak mohla připravit na závěrečnou písemku. V této epoše mi bylo největším přínosem, že jsem každý večer překládala texty a tím se učila nová slovíčka. Hodně mi pak přineslo i samotné učení na písemku. Učila jsem se sice jen věty nazpaměť, ale i to byl podle mě velký přínos.

Další epocha – chemie, trvala také dva týdny. Celá epocha probíhala ve velmi dobře zařízených laboratořích. Ale epocha mi toho moc nepřinesla (z hlediska chemie). Bylo to složité téma, kterému jsem nerozuměla a navíc jsem ani nerozuměla té němčině, která byla složitá. Epochový sešit jsem se snažila vést, ale bylo to velmi obtížné, protože pan učitel toho na tabuli mnoho nepsal. Naději jsem vkládala do pokusů, kterých za celou epochu bylo asi 20, ale ani to mi nepomohlo. Pokusy se mi zdály zmatené a pan učitel o nich příliš nemluvil, na tabuli vždy napsal chemickou rovnici, kterou jsem z matematického hlediska chápala, ale jinak mi nic neříkala. Podrobněji o všem zřejmě mluvili na přípravných seminářích k maturitě, které jsem nenavštěvovala. Závěrečná písemka se nekonala. Kromě chemických vědomostí, které jsem bohužel nezískala, jsem se v epoše (stejně jako na jiných předmětech) mohla učit německy. Nasávala jsem jazyk a doma jsem se snažila zase překládat to, co jsem měla zapsáno v sešitě.

Pak následovala čtyřtýdenní epocha matematiky. Byli jsme rozděleni do dvou skupin podle pokročilosti. Já byla v pokročilé skupině. Brali jsme diferenciály a integrály, což pro mě byla nová látka. Na začátku epochy jsem byla zmatená, protože se brala samá teorie, která pro mě byla těžce srozumitelná. Ale když se začaly počítat příklady, vše jsem zpětně pochopila. Epochu to byla úžasná! Moc mě bavila a já měla konečně příležitost prosadit se. Pan učitel všechno moc pečlivě a podrobně vysvětloval a také vše zapisoval na tabuli. Měla jsem tedy příležitost vést si podrobný sešit. V závěrečné písemce jsem pak plným počtem bodů ukázala, že látce rozumím. Tato epocha pro mě měla velký přínos z pohledu matematiky. Do tématu jsem plně pronikla a moc jsem si ho oblíbila. V němčině jsem si osvojila matematické výrazy.

Poslední epochou byl dějepis. Hodina byla vždy rozdělená do dvou částí. V první části byli referáty. Každý student měl za úkol přednášet o jednom století. Za celou epochu jsme

tedy prošli celou historií lidstva. V druhé polovině hodiny jsem probírali historii filosofie. K této příležitosti jsme se dívali na film „Sofiiin svět“. Znáám tento příběh v knižní podobě, takže jsem se nemusela soustředit na obsah, ale na formulaci vět, gramatiku atd.

Dále jsem chodila na odborné hodiny, které následovaly po epoše.

Na cvičných hodinách z německého jazyku jsme probírali literaturu. Po celou dobu jsme četli jednu divadelní hru (Wajdi Mouawad – Verbrennungen). Text byl velmi těžký a pro mě složitý z hlediska porozumění obsahu. Velkým přínosem ale bylo, že jsem němčinu slyšela a hlavně že jsem jí také viděla před očima. Mohla jsem si tedy lépe všimnout gramatiky, slovosledu atd. Také jsem měla příležitost zkusit číst německý text nahlas.

Na cvičných hodinách z matematiky jsme po dobu epochy počítali příklady k tématu. Když pak epocha skončila, pokračovali jsme dále v tématu diferenciály a integrály.

Dále jsem navštěvovala hodiny eurytmie. To byl pro mě úplně jiný zážitek než na hodinách ve škole v Praze. Vzhledem k tomu, že všichni mají eurytmii od první třídy, jsou na mnohem vyšší úrovni. Celou dobu jsme pracovali asi na třech skladbách. Podle hudby jsme vytvářeli formy a rukama jsme ukazovali výšku tónů a intervaly. Ze začátku to pro mě bylo trochu namáhavé, nikdy jsem toto nedělala, ale s postupem času jsem do toho pronikla a moc mě to bavilo. Konečně jsem v eurytmii začala vidět smysl. Viděla jsem důvod proč se to dělá – tvořili jsme vlastním tělem hudbu.

Zajímavý byl pro mě i tělocvik. Po celou dobu mé školní docházky jsem měla tělocviky vždy smíšené (kluci a holky společně). Zde jsme byli však rozdělení. Byla to úplně jiná zkušenost být na hodině jen s dívkami. Měli jsme víceméně vyrovnané síly. Na hodinách jsme většinou trénovaly volejbal nebo gymnastiku a skoky na trampolíně.

Ve 12. třídě jsou místo klasické výtvarné výchovy epochové bloky – práce s hlinou, práce s kamenem, malba a výroba knihy. Já jsem docházela na výrobu knihy. To pro mě byla úžasná zkušenost. Ve škole je dílna, kde člověk může najít úplně všechno, co je potřeba na výrobu knih nebo i jiných věcí s papírem. Výrobu jsem si moc užila a bavilo mě to. Vyrobila jsem několik knih, diáře, šperkovnici, obálky s přáníčky... Tato práce mi přinášela radost.

Dále pro mě byla velmi zajímavá hudební výchova. I v tomto předmětu mají žáci mnohem více zkušeností. Na první hodině nám učitel rozdal nové noty, které byly ve čtyřhlase. Když jsem se rozdělili do hlasu a když nám pan učitel udal tón a kývnul, že máme zpívat, všichni začali zpívat z listu a rovnou v čtyřhlase. Bylo to pro mě velmi překvapující. V dalších hodinách jsme pak pracovali na dalších skladbách a vše jsme zdokonalovali.

Dále jsem docházela na hodiny etiky. Vždy jsme seděli v kruhu a na začátku hodiny se zvolilo téma, o kterém se bude diskutovat. Zbytek hodiny se pak řešil nějaký etický problém.

To bylo pro mě trochu namáhavé. Někdy jsem tématu nerozuměla a když jsem mu rozuměla, nedokázala jsem se kvůli jazykové bariéře zapojit do hovoru. Což pro mě někdy bylo zničující, zvláště když jsem měla na dané téma odlišný názor. Ale bylo i zajímavé jen spolužáky poslouchat, co říkají.

Ve škole jsem nenavštěvovala všechny předměty. Nechodila jsem na hodiny francouzského a anglického jazyka. Francouzštinu se v Praze neučím, je tedy logické, že jsem na ní nedocházela. Angličtina pro mě byla velmi náročná. Němčina i angličtina je pro mě cizí jazyk a bylo obtížné se mezi nimi přepínat. A navíc moji švýcarští spolužáci jsou v angličtině na vyšší úrovni. Za domácí úkol dostávali číst knihy a v hodinách z nich psali eseje. A to chtěli i po mě. Kdybych to tedy měla dělat, byla by to spíše anglická stáž, protože bych veškerý svůj volný čas trávila s angličtinou, abych alespoň částečně splnila požadované úkoly. Dále jsem také nechodila na odpolední semináře, které studenty připravují na maturitu. Místo všech hodin, které jsem nenavštěvovala, jsem se učila němčinu. Chodila jsem jednou týdně na soukromou hodinu němčiny a paní učitelka mi zadávala písemné úkoly, které jsem pak vypracovávala ve volných hodinách.

Spolužáci (fotka z loňského roku)

Sociální vztahy ve škole

První týden byl pro mě zničující. Všude bylo spoustu lidí, obrovská škola se spoustou chodeb, schodů, vchodů, tříd... Já jsem se neustále ztrácela a svých nových spolužáků se držela jak klíště, abych je náhodou neztratila a pak zbytek dne nestrávila tím, že je budu hledat. Nic takového se však nestalo, protože mě ve třídě přijali s otevřenou náručí a moc se o mě starali. Říkali mi, na jaké hodiny mám chodit, doprovázeli mě všude, nechávali mi opisovat zápisky z hodin, které jsem nestihla. Velkou oporou pro mě byli i učitelé. Neustále se o mě starali. Při výuce se snažili mluvit pomalu, zřetelně a některé věci zapisovali na tabuli jen speciálně kvůli mně. Díky spolužákům a učitelům se vše den ode dne zlepšovalo. Já se ve škole začala rychle orientovat a vše pro mě bylo snazší. I jsem si pomalu začínala zvykat na cizí jazyk a lépe se s učiteli domlouvala.

Se spolužáky jsem byla v kontaktu i mimo školu. Několikrát jsme spolu byli společně v divadle (v Zürichu – divadelní hra Die Panne od Fredericha Dürrenmatta; v Arlesheimu – divadelní hra Parareispiele, kterou hráli žáci 11. ročníku, v Dornachu - divadelní hra Bagdad brennt od Kristiany von Holt). Účastnila jsem se i několika třídních oslav. Dále jsme byli společně na nočním sáňkování. Byly to úžasné zážitky. Jednak jsem si zlepšovala němčinu, ale hlavně jsem měla možnost poznat své spolužáky i jinak než ze školních lavic. A oni měli příležitost poznat mě.

Byla jsem nadšená sociální atmosférou celé třídy. Všichni se vlastně znají od první třídy, a tak mají mezi sebou dokonalé vztahy. Mají se rádi a navzájem se respektují. Za celé tři měsíce jsem si ani jednou nevšimla, že by se ve třídě někdo s někým pohádal nebo nepohodl. Když třída řešila nějaký problém, když plánovali akci atd. řešili to vždy společně a s klidem. Každý řekl postupně svůj názor, chvíli se o tom v klidu debatovalo a pak se hlasovalo. Ti, co byli přehlasováni, akceptovali názor většiny a přijali ho. Bylo to pro mě velmi poučné.

Párty se spolužáky

Život s ubytovávající rodinou

Rodinu, v které jsem ve Švýcarsku bydlela, mi zařídila Rudolf Steiner Schule Birseck.

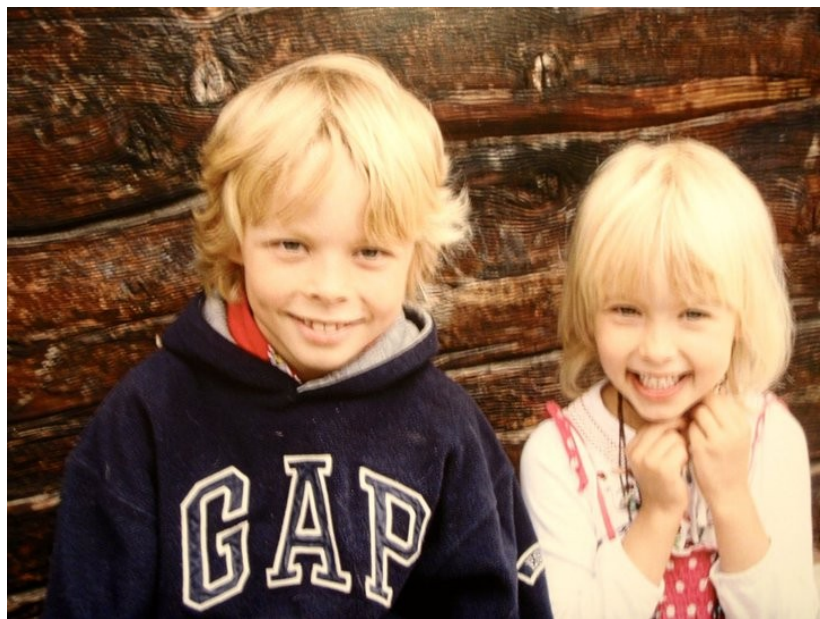
V rodině byly dvě děti – chlapec Leon – 10 let a dívka Paula - 7 let. Chodili spolu se mnou do Rudolf Steiner Schule. Tatínek byl architekt v Dornachu a maminka docházela dvakrát týdně do speciální školy jako učitelka. Dále navštěvovala kurz arteterapie. Ve zbývajícím čase se starala o domácnost. Rodina bydlí v domečku uprostřed přírodní rezervace. Mají psa (Bernský salašnický pes) a dva králíky.

S rodinou jsem měla vynikající vztahy. Přes týden jsem jim pomáhala s domácností. Děti jsem doprovázela do školy, psala s nimi domácí úkoly, uklízela, hrála na hudební nástroje, pomáhala s přípravu jídla, venčila psa... O víkendech jsme podnikali výlety po blízkém okolí, navštěvovali jsme různé kulturní akce. Měla jsem příležitost poznat i blízké příbuzné rodiny (babičku, ke které jsem docházela na oběd) a jejich přátele. Po celou dobu pobytu mě brali jako člena rodiny a zapojovali mě do svých veškerých programů.

Tento pobyt ve Švýcarsku byl pro mě velmi přínosný. Jednak po jazykové stránce, ale také i sociálně. Získala jsem spoustu nových zkušeností a zajímavých a nevšedních zážitků. Jsem vděčná oběma školám, že mi tuto stáž umožnily.

Dům mé ubytovávající rodiny

Leon a Paula